

Najam plovila - charter u sustavu PDV-a

Neven Baica, mag. oec.

Charter je jedna od usluga u nautičkom turizmu koju čini iznajmljivanje plovnih objekata s posadom ili bez posade, s pružanjem ili bez pružanja usluge smještaja, radi odmora, rekreacije i krstarenja turista nautičara. U nastavku obrađujemo uslugu chartera s aspekta propisa koji reguliraju nautički turizam, te s poreznog aspekta chartera u sustavu PDV-a.

1. Uvod

Nautički turizam posebno je atraktivni dio turističke ponude u Hrvatskoj koja se često u predstavlja kao "zemlja tisuću otoka". Usluge nautičkog turizma propisane su člankom 45. **Zakona o pružanju usluga u turizmu** (Nar. nov., br. 68/07, 88/10, 30/14, 89/14 i 152/14), a to su:

- 1) iznajmljivanje veza u lukama nautičkog turizma za smještaj plovnih objekata i turista-nautičara koji borave na njima,
- 2) **iznajmljivanje plovnih objekata s posadom ili bez posade, s pružanjem ili bez pružanja usluge smještaja a, radi odmora, rekreacije i krstarenja turista nautičara (charter, cruising i sl.),**
- 3) usluge upravljanja plovnim objektom turista nautičara,
- 4) prihvata, čuvanje i održavanje plovnih objekata na vezu u moru i suhom vezu,
- 5) usluge opskrbe turista nautičara (vodom, gorivom, namirnicama, rezervnim dijelovima, opremom i sl.),
- 6) uređenje i pripremanje plovnih objekata,
- 7) davanje različitih informacija turistima nautičarima (vremenska prognoza, nautički vodiči i sl.),
- 8) druge usluge za potrebe nautičkog turizma.

U ovom članku pišemo o značajnom segmentu nautičkog turizma - charteru, odnosno najmu plovila. U zasebnim poglavljima obrađujemo pod kojim uvjetima se može obavljati djelatnost chartera, te koji je porezni tretman charter usluga u sustavu PDV-a.

2. Osnovno o charteru

Nautički turizam reguliran je **Zakonom o pružanju usluga u turizmu**, a charter kao jedna od značajnijih usluga nautičkog turizma dodatno je reguliran posebnim propisom: **Pravilnikom o uvjetima za obavljanje djelatnosti iznajmljivanja plovila sa ili bez posade i pružanje usluge smještaja gostiju na plovilu** (Nar. nov., br. 99/13 - u daljnjem tekstu Pravilnik o uvjetima za pružanje usluge chartera).

Izravna definicija djelatnosti chartera dana je odredbom članka 2. navedenog **Pravilnika**:

„Charter djelatnost je iznajmljivanje plovila ili pružanje usluge smještaja na plovilu u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske sukladno posebnom propisu kojim je regulirano pružanje usluga u nautičkom turizmu.“

U istoj odredbi definirano je da se pod **iznajmljivanjem plovila** podrazumijeva davanje na korištenje plovila krajnjem korisniku u svrhu razonode, sa ili bez posade, bez usluge smještaja gostiju, uz odgovarajuću naknadu koja je unaprijed utvrđena te je javno dostupna. **Pružanje usluge smještaja** podrazumijeva davanje na korištenje plovila krajnjem korisniku sa ili bez posade, na vremenski period tijekom kojeg putnici noće na plovilu, uz odgovarajuću naknadu koja je unaprijed utvrđena te je javno dostupna.

3. Charter kompanija

Tko, pod kojim uvjetima i na koji način može obavljati djelatnost iznajmljivanja jahti ili brodica sa ili bez posade (charter) uključujući i pružanje usluge smještaja gostiju na jahti ili brodici (u daljnjem tekstu: plovilo) u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru Republike Hrvatske propisano je **Zakonom o pružanju usluga u turizmu**.

Odredbom članka 7. stavka 1. **Zakona o pružanju usluga u turizmu** propisano je koje usluge mogu obavljati turističke agencije, te je među ostalim nabrojano i :

- organiziranje paket-aranžmana, sklapanje i provedba ugovora o paket-aranžmanu, organiziranje izleta, sklapanje i provedba ugovora o izletu,
- organiziranje i posredovanje u pružanju usluga turističkih vodiča, turističkih pratitelja i usluga upravljanja plovnim objektima nautičara (skipera),
- iznajmljivanje i posredovanje u iznajmljivanju vozila, letjelica i plovnih objekata,

Premda je stavkom 2. istog članka propisano da prve dvije navedene usluge mogu obavljati samo turističke agencije, odredbom stavka 3. istog članka propisano je da poslove organiziranja putovanja (paket-aranžman i izlet), sklapanje te provođenje ugovora o

istom, na plovnom objektu koji je kategoriziran kao plovni objekt nautičkog turizma, može obavljati bez osnivanja turističke agencije i pravna i fizička osoba iz članka 3. stavka 1. Zakona ako je registrirana za pružanje usluga organiziranja putovanja (paket-aranžman i izlet). Prema spomenutom članku 3. stavci 1. *Zakona o pružanju usluga u turizmu*, usluge u turizmu mogu pružati: trgovačka društva, zadruge, trgovci pojedinci i obrtnici koji ispunjavaju uvjete za pružanje turističkih usluga propisane *Zakonom o pružanju usluga u turizmu* i propisima donesenim na temelju tog Zakona, ako istim i posebnim propisima nije drugačije određeno.

Sukladno navedenom, odredbom članka 2. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera* definirano je tko se smatra charter kompanijom:

„Charter kompanija je fizička ili pravna osoba vlasnik ili korisnik plovila ili je od vlasnika ili korisnika temeljem pisanog ugovora preuzela odgovornost za upravljanje plovilom i koja je preuzimanjem takve odgovornosti preuzela ovlasti i odgovornosti propisane ovim Pravilnikom i pozitivnim propisima Republike Hrvatske koji se odnose na sigurnost plovidbe i zaštitu mora od onečišćenja.“

Prema **Odluci o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007 - NKD 2007** (Nar. nov., br. 58/07. i 72/07.) djelatnost pružanja usluge chartera mogu obavljati pravne i fizičke osobe koje su registrirane pod nekom od slijedećih šifara djelatnosti:

- razred **79.11** - Djelatnosti putničkih agencija
- razred **79.12** - Djelatnosti organizatora putovanja (turoperatora)
- razred **77.34** - Iznajmljivanje i davanje u zakup (leasing) plovnih prijevoznih sredstava → uključuje **iznajmljivanje čamaca i brodova bez rukovatelja**, ponajprije namijenjenih prijevozu putnika i tereta.
- razred **50.10** - Pomorski i obalni prijevoz putnika → uključuje **prijevoz putnika** morem i priobaljem (redoviti ili izvanredni) odnosno prijevoz brodovima ili čamcima za izlete, kružna putovanja ili razgledanje, prijevoz trajektima, taksijima na vodi itd. i **iznajmljivanje čamaca** za razonodu s posadom za prijevoz morem i priobaljem (npr. za ribolov).

3.1. Plovila

Iz same definicije charter kompanije razvidno je da djelatnost chartera mogu obavljati samo kompanije koje su u vlasništvu ili imaju pravo raspolaganja plovilom. Definicija plovila dana je odredbom članka 2. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera*:

„Plovilo jest plovni objekt koji je Pomorskim zakonikom definiran kao brodice ili jahta te se koristi za charter djelatnost.“

Kako se kategoriziraju plovila kojim će se za obavljanje djelatnosti služiti charter kompanije propisano je *Pravilnikom o vrstama i kategorijama plovih objekata nautičkog turizma* (Nar. nov., br., broj 69/08 i **83/09**). Odredbama članaka 3. do 10. navedenog Pravilnika definirane su i **četiri vrste plovih objekata** nautičkog turizma ovisno o vrsti usluga koje se na njima pružaju, a to su:

1. Plovni objekt za izlete	Plovni objekt za izlete namijenjen je za turističke usluge prijevoza turista na izletima u trajanju do 24 sata u kojem se ne pruža usluga smještaja . U Plovnom objektu za izlete mogu se pružati usluge prehrane, pića i napitaka .
-----------------------------------	---

2. Plovni objekt za krstarenje	Plovni objekt za krstarenje namijenjen je za turističke usluge prijevoza turista na krstarenjima u trajanju preko 24 sata, a opremljen je za višednevni boravak turista . U ovom plovnom objektu moraju se pružati usluge prehrane, pića i napitaka te usluga smještaja .
3. Plovni objekt za iznajmljivanje bez usluge smještaja	Plovni objekt za iznajmljivanje bez usluge smještaja namijenjen je za turističke usluge iznajmljivanja plovnog objekta za osobne potrebe turista radi odmora i rekreacije u trajanju do 24 sata u kojem se ne pruža usluga smještaja . Ovaj plovni objekt može se iznajmiti s posadom ili bez posade .
4. Plovni objekt za iznajmljivanje s uslugom smještaja	Plovni objekt za iznajmljivanje s uslugom smještaja namijenjen je za turističke usluge iznajmljivanja plovnog objekta za osobne potrebe turista radi odmora, rekreacije i krstarenja u trajanju preko 24 sata i opremljen je za višednevni boravak turista . U ovom plovnom objektu mora se omogućiti smještaj, ali se ne može vršiti priprema hrane . Ovaj plovni objekt može se iznajmiti s posadom ili bez posade .

Plovni objekt za izlete te plovni objekt za krstarenje u odredbama članaka 11. do 16. gore spomenutog Pravilnika još se i dijele na kategorije, što nije od važnosti za postupanja u vezi prijavljivanja sukladno propisima o charteru i njihovo porezno određenje.

Prema odredbi članka 3. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera, djelatnost chartera može se obavljati*:

- 1) plovilom hrvatske državne pripadnosti,
- 2) plovilom koje vije zastavu jedne od država članica Europske unije i
- 3) plovilom koje vije zastavu treće zemlje za koje je ishodeno odobrenje za kabotažu¹.

Odredbama članka 4. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera* propisani su uvjeti koje mora zadovoljavati plovilo da bi se njime mogla obavljati djelatnost chartera a to su slijedeći uvjeti:

- plovilo mora biti opremljeno minimalno opremom kako je propisano posebnim propisima,
- tehnički nadzor plovila mora biti obavljen u propisanom periodu za što mora biti osigurana isprava,
- plovilo mora imati najmanji broj članova posade potreban za sigurnu plovidbu propisan posebnim propisima,
- plovilo mora posjedovati i druge valjane isprave i knjige sukladno propisima države zastave te
- plovilo mora posjedovati policu osiguranja od odgovornosti za štete trećim osobama koja pokriva i štetne događaje na području unutarnjih morskih voda i teritorijalnog mora Republike Hrvatske.

Dodatno, plovilo koje se koristi za pružanje usluge smještaja mora biti građeno i opremljeno na način koji omogućava višednevni smještaj i boravak posade i putnika.

Plovilo se može **istovremeno koristiti isključivo od strane jedne charter kompanije** te se mora **prijaviti u zahtjevu za dodjelu korisničkog prava rada na centralnoj bazi podataka** (vidi poglavlje 4.1. ovog članka).

Bez odgode charter kompanije dužna je **odjaviti svako vozilo kojim više ne upravlja**.

¹ Detalji vezani za izdavanje odobrenja za kabotažu dani su odredbom članka 8. Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera.

3.2. Član posade

Charter kompanije koje pružaju usluge chartera sa članovima posade koji su s vlasnikom ili korisnikom jahte, odnosno charter kompanijom sklopili ugovor o radu ili drugi ugovor kojim se uređuje odnos poslodavca i posloprimca u pogledu radnih uvjeta, naknada i obveza, moraju voditi računa o uvjetima iz odredbe članka 5. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera*. Prema navedenoj odredbi **član posade plovila mora biti osposobljen i posjedovati ispravu kojom se dokazuje osposobljenost:**

- sukladno odredbama propisa kojim se uređuje način i uvjeti za stjecanje uvjerenja i svjedodžbi o osposobljenosti voditelja brodica i zapovjednika jahti u Republici Hrvatskoj ili
- sukladno odredbama STCW Konvencije.

Osim navedenih isprava član posade može posjedovati ispravu kojom se dokazuje osposobljenost, **izdanu od nadležnog tijela druge države** pod uvjetom da je ista priznata od strane Ministarstva, sukladno odredbama propisa kojim se uređuje način i uvjeti za stjecanje uvjerenja i svjedodžbi o osposobljenosti voditelja brodica i zapovjednika jahti u RH. Uz navedeno, član posade - **strani državljanin**, mora udovoljavati i odredbama posebnih propisa kojima se uređuje **boravak i rad stranaca** u RH.

4. Uvjeti za obavljanje djelatnosti čartera

Prijavljivanje djelatnosti Trgovačkom sudu nije jedini uvjet koji moraju zadovoljiti charter kompanije da bi mogle obavljati registriranu djelatnost chartera. Tako je odredbom članka 6. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera* propisano da charter kompanija mora:

- 1) raspolagati prostorijom za prihvata gostiju;
- 2) odrediti najmanje jednu osobu koja je s charter kompanijom sklopila **ugovor o radu** ili drugi ugovor kojim se uređuje odnos poslodavca i posloprimca u pogledu radnih uvjeta, naknada i obveza, koja je zadužena za tehničku ispravnost i primopredaju plovila charter kompanije ... kao i za pružanje podrške gostima tijekom plovidbe;
- 3) obaviti primopredaju plovila s osobom odgovornom za upravljanje plovilom
- 4) raspolagati s opremom za elektroničku prijavu popisa posade i putnika što uključuje priključak na Internet, te opremu za korištenje naprednog elektroničkog potpisa;
- 5) prijaviti popis posade i putnika prije svake plovidbe u centralnu bazu Ministarstva;
- 6) naplatiti naknadu za boravišnu pristojbu sukladno posebnim propisima;
- 7) prijaviti boravak stranaca sukladno posebnim propisima kojima se uređuje boravak stranih državljana u Republici Hrvatskoj.

Točke 1., 2. i 3. ne primjenjuju se na charter kompanije koje pružaju uslugu smještaja isključivo na jahtama s profesionalnom posadom, dok se točke 4., 5., 6. i 7. ne odnose se na charter kompanije koje isključivo iznajmljuju plovila.

Odredbom članka 11. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera* propisano je da je charter kompanija je dužna **voditi evidenciju popisa posade i putnika** te je dati na uvid na zahtjev ovlaštene osobe.

U nastavku iznosimo detalje vezane uz obveze charter kompanije koje mora obaviti prije početka davanja u najam plovila, odnosno prije obavljanja plovidbe sa profesionalnom posadom, te navodimo

koji dokumenti moraju biti na plovilu za vrijeme plovidbe, dostupni ovlaštenim osobama na uvid za vrijeme plovidbe.

4.1. Zahtjev za dodjelu korisničkog prava rada

Odredbom članka 9. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera*, **prije početka davanja na korištenje plovila** charter kompanija je dužna Ministarstvu podnijeti pisani zahtjev za dodjelu korisničkog prava rada na centralnoj bazi podataka u kojoj se evidentiraju sve prijave popisa posade i putnika na plovilima.

U zahtjevu za dodjelu korisničkog prava rada na centralnoj bazi podataka, charter kompanija mora dostaviti sljedeće podatke:

- naziv ili ime te sjedište charter kompanije,
- OIB charter kompanije,
- ime i prezime odgovorne osobe,
- ime i prezime odgovorne osobe za sigurnost (članak 6. stavak 1. točka 2. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera*),
- ime i prezime osoba koje će unositi prijave u centralnu bazu podataka,
- popis svih plovila (ime i/ili oznaka) s preslikom upisnog lista ili dozvole za plovidbu,
- e-mail adresa.

Charter kompanija koja je u upisniku jahti odnosno očevidniku brodica RH upisana kao vlasnik ili korisnik jahte ili brodice nije dužna dostaviti presliku upisnog lista ili dozvole za plovidbu.

4.2. Prijava popisa posade i putnika

Odredbom članka 6. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera* propisano je da charter kompanije koje pružaju uslugu smještaja na plovilu s profesionalnom posadom **moraju prije svake plovidbe prijaviti popis posade i putnika** u centralnu bazu **Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture**. Odredbom članka 10. istog *Pravilnika* propisano je da prijava obavlja elektroničkim putem, potpisana naprednim elektroničkim potpisom na obrascu čiji je sadržaj dan u Prilogu 1 toga *Pravilnika*.

Osim podataka iskazanih u Prilogu 1, charter kompanija dužna je **popuniti i druge podatke, sukladno posebnim propisima**. *Pravilnikom* je posebno naglašeno da je u rubriku »Vrsta i broj isprave o identitetu« charter kompanija dužna **za svakog člana posade** jahte s profesionalnom posadom **unijeti broj pomorske knjižice**.

ističemo...

Prijava popisa posade i putnika dostavlja se **elektroničkim putem za svako plovilo najkasnije do trenutka isplovljenja plovila**.

Povratni dokument nakon prijave **treba ispisati i takav se treba nalaziti na plovilu**. Osoba koja upravlja plovilom dužna je ispis prijave predočiti na zahtjev ovlaštene osobe. U slučaju nemogućnosti prijavljivanja elektroničkim putem, prijava se ovjerava u nadležnoj lučkoj kapetaniji ili ispostavi lučke kapetanije te se naknadno unosi u centralnu bazu podataka. Podaci iz centralne baze podataka dostupni su charter kompanijama za njihova plovila, a nadležnim tijelima državne uprave dostupni su podaci za sva plovila svih charter kompanija.

4.3. Primopredaja plovila

Odredbom članka 6. točke 3. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera* navedeno je da charter kompanija **treba obaviti primopredaju plovila** s osobom odgovornom za upravljanje plovilom. Odredbom članka 7. istog *Pravilnika* propisano je da navedena **Primopredaja plovila obuhvaća najmanje sljedeće elemente**:

- provjeru osposobljenosti osobe odgovorne za upravljanje plovilom;
- predaju svih valjanih isprava i dokumenata plovila propisanih za sigurnu plovidbu;
- provjeru ispravnosti rada brodskih uređaja i opreme;
- upoznavanje s osnovnim pravilima sigurnosti plovidbe i sprječavanja onečišćenja mora;
- upoznavanje s telefonskim brojevima službi traganja i spašavanja na moru i ostalih hitnih službi;
- upoznavanje s postupkom u slučaju pomorske nezgode;
- upoznavanjem sa sustavom vremenskih izvješća i vremenskih upozorenja i sl.

ističemo...

O postupku primopredaje **sastavlja se zapisnik u dva primjerka**, od kojih se jedan mora nalaziti na plovilu, a drugi u službenim prostorijama charter kompanije, i na zahtjev se trebaju predočiti ovlaštenoj osobi.

Zapisnik trebaju potpisati:

- osoba koja je sa strane charter kompanije obavila primopredaju i
- osoba koja je odgovorna za upravljanje brodicom.

4.4. Boravišna pristojba

Obzirom da djelatnost chartera obuhvaća i uslugu smještaja, putnici, odnosno charter kompanija ima obvezu obračuna i uplate boravišne pristojbe. Navedeno je propisano odredbom članka 5. stavka 1. točkama 2. i 5. **Zakona o boravišnoj pristojbi** (Nar. nov., br. 152/08, 59/09, 97/13, 158/13 i 30/14), u kojima se navodi da **boravišnu pristojbu plaćaju**:

- putnici koji koriste uslugu noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma (charter, cruising),
- vlasnik plovila koje nije plovni objekt nautičkog turizma u smislu ovoga Zakona, za sebe i sve osobe koje noće na tom plovilu u turističke svrhe.

Detalji vezani uz način utvrđivanja boravišne pristojbe, njezinu visinu, te način plaćanja dani su u posebnim odredbama i to:

- **u članku 10.** - za noćenje na plovnom objektu nautičkog turizma i
- **u člancima 13. i 14.** - za noćenje na ostalim plovnim objektima.

4.4.1. Boravišna pristojba za noćenje na plovnom objektu nautičkog turizma

Odredbom članka 10. *Zakona o boravišnoj pristojbi* propisano je da **putnici** koji koriste usluge noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma **plaćaju boravišnu pristojbu** pravnoj ili fizičkoj osobi s kojom su ugovorili pružanje usluga na plovnom objektu po svakom ostvarenom noćenju. Boravišna pristojba plaća se u visini utvrđenoj za turistički A razred u razdoblju glavne sezone.

Visina boravišne pristojbe propisana je **Uredbom o utvrđivanju visine boravišne pristojbe za 2015. godinu** (Nar. nov., br. 102/2014), te za turistički A razred u razdoblju glavne sezone 2015. godine iznosi 7,00 kuna.

Plovnim objektom nautičkog turizma u smislu *Zakona o boravišnoj pristojbi* smatraju se plovni objekti za odmor i rekreaciju i plovni objekti za višednevna krstarenja na kojima se pružaju usluge u nautičkom turizmu (charter, cruising) sukladno propisima o pružanju usluga u turizmu.

4.4.2. Boravišna pristojba za noćenje na ostalim plovilima s ugrađenim ležajevima

Odredbama članaka 13. i 14. *Zakona o boravišnoj pristojbi* propisano je da vlasnik ili korisnik plovila za sebe i sve osobe koje noće na tom plovilu (u daljnjem tekstu: nautičari) boravišnu pristojbu plaća u paušalnom iznosu. Nautičari su dužni boravišnu pristojbu uplatiti turističkoj zajednici prije isplavlivanja plovila.

Plovilom u smislu ovoga Zakona smatra se svako **plavilo duže od 5 m s ugrađenim ležajevima**, koje se koristi za odmor, rekreaciju ili krstarenje, a koje nije plovni objekt nautičkog turizma iz članka 10. stavka 2. Zakona.

Način plaćanja paušalnog iznosa boravišne pristojbe za nautičare propisan je **Pravilnikom o načinu plaćanja paušalnog iznosa boravišne pristojbe za nautičare** (Nar. nov., br. 99/13).

Navedenim Pravilnikom propisano je da **nautičari boravišnu pristojbu plaćaju prije isplavlivanja plovila u paušalnom iznosu** za vremenska razdoblja od 8 dana, 15 dana, 30 dana, 90 dana i 1 godinu.

Paušalni iznos boravišne pristojbe **uplaćuje se u ispostavama lučke kapetanije**, za što se nautičarima izdaje potvrda. Na potvrdi se uz podatke o plovilu navodi iznos naplaćene paušalne boravišne pristojbe i vremensko razdoblje za koje je plaćena. Za drugo i svako slijedeće plaćanje izdaje se potvrda za novo vremensko razdoblje.

ističemo...

Visina paušalnog iznosa boravišne pristojbe ovisi o dužini plovila i trajanju boravka osoba na plovilu.

Prema članku 5. *Uredbe o utvrđivanju visine boravišne pristojbe za 2015. godinu* paušalni iznos boravišne pristojbe koji plaćaju vlasnici ili korisnici plovila za sebe i za sve osobe koje noće na tom plovilu (nautičari) utvrđuje se u sljedećim iznosima:

Duljina plovila	Vremensko razdoblje	Iznos u kunama
5 – 9 metara	do 8 dana	150,00
	do 15 dana	300,00
	do 30 dana	400,00
	do 90 dana	600,00
	do 1 godine	1.000,00
9 – 12 metara	do 8 dana	200,00
	do 15 dana	350,00
	do 30 dana	500,00
	do 90 dana	650,00
	do 1 godine	1.100,00

Duljina plovila	Vremensko razdoblje	Iznos u kunama
12 – 15 metara	do 8 dana	300,00
	do 15 dana	400,00
	do 30 dana	600,00
	do 90 dana	750,00
	do 1 godine	1.300,00
15 – 20 metara	do 8 dana	400,00
	do 15 dana	500,00
	do 30 dana	700,00
	do 90 dana	850,00
	do 1 godine	1.500,00
Preko 20 metara	do 8 dana	600,00
	do 15 dana	800,00
	do 30 dana	1.000,00
	do 90 dana	1.300,00
	do 1 godine	1.700,00

4.5. Dokumenti na plovilu

Charter kompanije moraju voditi računa da na plovilu za vrijeme plovidbe moraju biti određeni dokumenti koji dokazuju da su provedeni svi propisani postupci koje charter kompanija treba obaviti prije plovidbe. **Tako na plovilu treba biti:**

- **повратни документ исписан након пријаве пописа посаде и путника** (članak 10. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera*),
- **zapisnik o primopredaji plovila** ((članak 7. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera*) te
- **račun izdan sukladno posebnim propisima** (članak 7. *Pravilnika o uvjetima za pružanje usluge chartera*).

Osoba koja upravlja plovilom dužna je navedene dokumente predložiti na zahtjev ovlaštene osobe.

5. Charter u sustavu PDV-a

Porezno određenje chartera u sustavu PDV-a propisano je:

- **Zakonom o porezu na dodanu vrijednost** (Nar. nov., br. 73/13, 99/13, 148/13, 153/13 i 143/2014; u nastavku: Zakon o PDV-u) te
- **Pravilnikom o porezu na dodanu vrijednost** (Nar. nov., br. 79/13, 85/13, 160/13, 35/14 i 157/2014; u nastavku: Pravilnik o PDV-u).

Kao što je iz definicije charter djelatnosti vidljivo, charter uključuje iznajmljivanje plovila ili pružanje usluge smještaja na plovilu u unutarnjim morskim vodama i teritorijalnom moru. Različite porezne stope primjenjuju se u slučaju kada se na plovilu daje usluga smještaja, u odnosu na najam plovila bez usluge smještaja. Na primjenu poreznih pravila utiče i vremensko razdoblje obavljanja usluge, jer se različita pravila utvrđivanja mjesta oporezivanja primjenjuju u slučaju kratkotrajnog najma plovila u odnosu na dugotrajan najam plovila.

Koja će se porezna pravila primijeniti ovisi i o tome da li je primatelj chartera porezni obveznik ili krajnji korisnik, odnosno da li mu je prebivalište ili boravište u Republici Hrvatskoj ili je u drugoj državi članici Europske Unije, odnosno treće zemlje.

5.1. Utvrđivanje porezne stope

Odredbom članka 38. stavka 3. točke a) Zakona o PDV-u, propisano je da se PDV obračunava i plaća po sniženoj stopi 13% na usluge smještaja ili smještaja s doručkom, polupansiona ili punog pansiona u hotelima ili objektima slične namjene, uključujući smještaj za vrijeme odmora, iznajmljivanje prostora u kampovima za odmor ili u mjestima određenima za kampiranje **te smještaj u plovnim objektima nautičkog turizma.**

Isto je propisano i odredbom članka 47. stavke 2. točke a) Pravilnika o PDV-u s dodatkom - definicijom smještaja:

„Smještajem u smislu ovoga Pravilnika smatra se noćenje i dnevni boravak u svim vrstama komercijalnih ugostiteljskih objekata.“

Iz navedenog proizlazi da se oporezuje sa poreznom stopom:

- **13%** - usluga chartera **sa smještajem**;
- **25%** - iznajmljivanje plovnog objekta **bez smještaja.**

ističemo...

Iz poreznih propisa, te propisa koji reguliraju djelatnost chartera proizlazi da se **stopa od 13% može isključivo primijeniti** u slučaju kada se usluga smještaja pruža na plovilima **koji su registrirani kao:**

- plovni objekt za krstarenje ili
- plovni objekt za iznajmljivanje s uslugom smještaja.

5.2. Mjesto oporezivanja chartera

Za utvrđivanje mjesta oporezivanja usluga chartera primjenjuje se opća odredba iz članka 17. stavka 1. Zakona o PDV-u i odredbe članka 23. Zakona o PDV-u koje citiramo u nastavku:

„2.2.6. Iznajmljivanje prijevoznih sredstava Članak 23.

(1) *Mjestom obavljanja usluga kratkotrajnog iznajmljivanja prijevoznih sredstava smatra se mjesto gdje se ta prijevozna sredstva stvarno stavljaju na raspolaganje primatelju usluge.*

(2) *Mjesto iznajmljivanja prijevoznih sredstava, osim kratkotrajnog iznajmljivanja², osobi koja nije porezni obveznik je mjesto gdje ta osoba ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište.*

(3) *Neovisno od stavka 2. ovoga članka, mjestom iznajmljivanja plovila za razonodu osobi koja nije porezni obveznik, osim kratkotrajnog iznajmljivanja, smatra se mjesto gdje je to plovilo stvarno stavljeno na raspolaganje korisniku, ako tu uslugu obavi isporučitelj iz mjesta u kojem ima sjedište ili stalnu poslovnu jedinicu koja se nalazi u tom mjestu.*

(4) *U smislu ovoga članka kratkotrajnim iznajmljivanjem smatra se neprekidno posjedovanje ili korištenje prijevoznog sredstva tijekom razdoblja koje traje najviše 30 dana, odnosno, u slučaju plovila, najviše 90 dana.“*

Gore citiranim odredbama članka 23. Zakona o PDV-u pokriveni su svi slučajevi kratkotrajnog iznajmljivanja plovila, dok se kod dugotrajnog iznajmljivanja plovila odredbe stavka 2. i 3. primjenjuju u slučaju kada se usluge dugotrajnog najma plovila pružaju osobi koja

² Za iznajmljivanje koje nije kratkotrajno u daljnjem tekstu koristit ćemo naziv „dugotrajno iznajmljivanje“.

nije porezni obveznik. Obzirom da ovim člankom nije obuhvaćen slučaj dugotrajnog iznajmljivanja plovila poreznom obvezniku, proizlazi da se na navedeni slučaj primjenjuje opće načelo utvrđivanja mjesta oporezivanja iz članka 17. stavka 1. Zakona.

Dakle, da bi se utvrdilo mjesto oporezivanja prvo je potrebno utvrditi da li se radi o kratkotrajnom ili dugotrajnom iznajmljivanju plovila.

U svim slučajevima kada se radi o **kratkotrajnom iznajmljivanju plovila** primjenjuje se odredba članka 23. st. 1. Zakona o PDV-u.

U slučaju kada se radi o **dugotrajnom iznajmljivanju** plovila za utvrđivanje mjesta oporezivanja treba najprije utvrditi da li se radi o poreznom obvezniku ili osobi koja nije porezni obveznik. Potom, ovisno o tome tko je korisnik usluge treba odgovoriti na slijedeća pitanja:

Kada je korisnik porezni obveznik:

- Gdje korisnik ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište?

Kada je korisnik osoba koja nije porezni obveznik:

- Da li se usluga obavlja iz mjesta u kojem isporučitelj ima sjedište ili stalnu poslovnu jedinicu koja se nalazi u tom mjestu?
 - ovisno o odgovoru utvrditi mjesto sjedišta, prebivališta ili uobičajenog boravišta, odnosno mjesto gdje se plovilo stvarno stavlja na raspolaganje korisniku.

Kada se može odgovoriti na sva navedena pitanja, mjesto oporezivanja jednostavno je utvrditi. U nastavku dajemo tabelarni prikaz mogućih ishoda.

Utvrđivanje mjesta oporezivanja za najam plovila

		Dugotrajno iznajmljivanje (preko 90 dana)	Kratkotrajno iznajmljivanje (najviše 90 dana)
1.	Iznajmljivanje poreznom obvezniku	mjesto gdje korisnik ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište (čl. 17. st. 1. Zakona o PDV-u)	
2.	Iznajmljivanje osobi koja nije porezni obveznik, ako uslugu obavi isporučitelj iz mjesta u kojem ima sjedište ili stalnu poslovnu jedinicu koja se nalazi u tom mjestu	mjesto gdje se plovilo stvarno stavlja na raspolaganje korisniku (čl. 23. st. 3. Zakona o PDV-u)	mjesto gdje se plovilo stvarno stavlja na raspolaganje korisniku (čl. 23. st. 1. Zakona o PDV-u)
3.	Iznajmljivanje osobi koja nije porezni obveznik - ostalo (osim pod r.b. 2.)	mjesto gdje korisnik ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište (čl. 23. st. 2. Zakona o PDV-u)	

6. U praksi...

U ovom poglavlju kroz nekoliko primjera iz prakse dodatno pojašnjavamo primjenu gore navedenih pravila oporezivanja kod kratkotrajnog, odnosno dugotrajnog najma plovila kroz uslugu chartera.

6.1. Usluga chartera koju pruža putnička agencija kao vlastitu uslugu ili uslugu primljenu od drugih

Putničke agencije koje u svoje ime obavljaju usluge koje su primile od drugih poreznih obveznika moraju primijeniti poseban postupak oporezivanja putničkih agencija, o čemu smo detaljno pisali u prošlom broju časopisa RiPup. Stoga je, za utvrđivanje da li putnička agencija treba primijeniti poseban postupak ili redovan postupak oporezivanja značajno utvrditi da li je od drugog poreznog obveznika primljena usluga chartera ili samo usluga najma plovila. Naime uslugom najma plovila putnička agencija stječe pravo raspolaganja plovilom s kojom će obaviti vlastitu uslugu chartera. Navedeno pojašnjavamo kroz praktične primjere.

Primjer 1a.: Vlastita usluga putničke agencije

Putnička agencija XY uzela je u najam jahtu koja je kategorizirana kao plovni objekt za krstarenje. Profesionalna posada u radnom je odnosu u Putničkoj agenciji XY.

S deset turista iz Australije sklopljen je ugovor o pružanju usluge chartera sa uključenom uslugom smještaja u razdoblju 1. travnja od 30. kolovoza. Mjesto ukrcaja putnika je Split, Republika Hrvatska.

Činjenice bitne za oporezivanje:

Da li se radi o vlastitoj usluzi?: Plovni objekt za krstarenje uzet je u najam, te je putnička agencija prijavila predmetnu jahtu u popisu plovila koji se predaje uz zahtjev za dodjelu korisničkog prava rada na centralnoj bazi podataka. Potom je prijavljen popis posade i putnika na toj jahti. Provedeni postupci potvrđuju da se putnička agencija XY javlja u ulozi charter kompanije - te da je usluga chartera vlastita usluga putničke agencije.

Koje je mjesto oporezivanja?: Charter je ugovoren na razdoblje duže od 90 dana pa se radi o dugotrajnom iznajmljivanju. Usluga chartera pružena je osobama koje nisu porezni obveznici od strane isporučitelja koji ima prebivalište u mjestu isporuke usluge chartera. To znači da se primjenjuje pravilo oporezivanja iz članka 23. st. 3. Zakona o PDV-u - mjesto gdje se plovilo stvarno stavlja na raspolaganje korisniku. Ukrcaj putnika obavio se u Splitu pa je mjesto oporezivanja Republika Hrvatska.

Koja se porezna stopa primjenjuje? Usluga chartera traje više od 24 sata na plovilu koje je registrirano za pružanje usluge smještaja, pa se primjenjuje snižena stopa PDV-a od 13%.

Da li se obračunava boravišna pristojba? Jahta na kojoj je pružena usluga smještaja razvrstana je u plovni objekt nautičkog turizma sukladno članku 10. Zakona o boravišnoj pristojbi, te su turisti dužni temeljem Uredbe o utvrđivanju boravišne pristojbe za 2015. godinu platiti Putničkoj agenciji XY boravišnu pristojbu u iznosu 7,00 kuna po svakom ostvarenom noćenju.

Ispostavljanje računa:

Charter kompanija - Putnička agencija XY ispostavlja svakom turistu račun sa obračunatim PDV-om po sniženoj stopi od 13% slijedećeg sadržaja:

Putnička Agencija XY d.o.o.
Dujina 14, Split
OIB 12345578910

Račun br. 28/S/1

Mjesto i datum izdavanja računa:	Split, 1. travnja 2015	Kupac	
Vrijeme izdavanja:	9:30	Ime:	George Sidneyevic
Način plaćanja:	transakcijski račun	Adr:	Long st. 231, Sidney
		Drž.	Australija

R.b.	Trgovački naziv	Jed. cij.	Kol.	Iznos (u kn)
1.	Usluga Chartera na jahti "Galebov let" - ST 3453 od 1. 4. 2015 - 30.8. 2015.	100,00	150	15.000,00
2.	Boravišna pristojba *	7,00	150	1.050,00
Ukupno bez PDV-a				16.050,00

*Prolazna stavka - ne podliježe oporezivanju sukladno čl. 33. st. 3. Zakona o PDV-u

Obračun PDV-a	osnovica za PDV	iznos PDV-a
Obračun PDV-a 13%	15.000,00	1.950,00
	Ukupno PDV:	1.950,00
	Ukupan iznos računa:	18.000,00

Oznaka operatera: Luka Plavetnić Potpis:

Ovdje upisati podatke zahtijevane člankom 21. st. 4 i 5. Zakona o trgovačkim društvima

Činjenice bitne za oporezivanje:

Da li se radi o vlastitoj usluzi?: Plovni objekt za krstarenje prijavila je charter kompanija Morski vuk d.o.o. koja je osigurala i profesionalnu posadu. Stoga se ovdje ne radi o vlastitoj usluzi Putničke agencije XY, već je usluga pribavljena od drugog poreznog obveznika. Obzirom da charter sa uslugom smještaja smatra osnovnom uslugom vezanom uz putovanje, putnička agencija je turistima uslugu pribavljenu od drugog poreznog obveznika obračunati u posebnom postupku oporezivanja marže - putničke agencije.

Koja je porezna stopa i mjesto oporezivanja? Za usluge obavljene u posebnom postupku oporezivanja marže primjenjuju se pravila iz članka 91. - 94. Zakona o PDV-u. To znači da se uvijek primjenjuje porezna stopa od 25%, a mjesto oporezivanja utvrđuje se prema mjestu sjedišta putničke agencije iz koje se usluge obavljaju ili mjestu sjedišta njezine stalne poslovne jedinice (čl. 91. st. 3. Zakona o PDV-u).

Ispostavljanje računa:

Putnička agencija XY ispostavlja svakom turistu račun u posebnom postupku oporezivanja marže - putničke agencije slijedećeg sadržaja.

Putnička Agencija XY d.o.o.
Dujina 14, Split
OIB 12345578910

Račun br. 28/S/1

Mjesto i datum izdavanja računa:	Split, 1. rujna 2015	Kupac	
Vrijeme izdavanja:	9:30	Ime:	George Sidneyevic
Način plaćanja:	transakcijski račun	Adr:	Long st. 231, Sidney
		Drž.	Australija

R.b.	Trgovački naziv	Jed. cij.	Kol.	Iznos (u kn)
1.	Usluga Chartera na jahti "Ralje dubina" - ST 2412 od 1. 4. 2015 - 30.8. 2015. *	100,00	150	17.000,00
2.	Boravišna pristojba **	7,00	150	1.050,00
Ukupno bez PDV-a				18.050,00

* Posebni postupak oporezivanja - putničke agencije

** Prolazna stavka - ne podliježe oporezivanju sukladno čl. 33. st. 3. Zakona o PDV-u

Oznaka operatera: Luka Plavetnić Potpis:

Ovdje upisati podatke zahtijevane člankom 21. st. 4 i 5. Zakona o trgovačkim društvima

PDV od 25% obračunat je preračunatom stopom od **20%** na osnovicu od **1.180,00** kuna (razlika između 17.000,00 kuna iz izlaznog računa, te 15.820,00 kuna iz ulaznog računa) i **iznosi 236,00 kuna**. Iznos PDV-a i osnovice bez PDV-a unosi se u redni broj II.3 Obrasca PDV.

Detaljno vezano uz primjenu posebnog postupka oporezivanja marže - putničke agencije pisali smo u RiPup-u br. 4/2015 u članku "Poslovanje putničkih agencija - porezni aspekt" - strana 52.

6.2. Usluga iznajmljivanja plovila bez noćenja

Kada se iznajmljuju plovila na kojima se ne može pružiti usluga smještaja, i kada je mjesto oporezivanja RH, PDV se obračunava po

Primjer 1b.: Priljena usluga chartera od charter kompanije

Putnička agencija XY zatražila je od charter kompanije Morski Vuk d.o.o. uslugu krstarenja na jahti u razdoblju od 1. travnja do 30. kolovoza.

S deset turista iz Mađarske sklopljen je ugovor o pružanju usluge chartera sa uključenom uslugom smještaja u razdoblju 1. travnja do 30. kolovoza. Mjesto ukrcaja putnika je Split, RH.

Za obavljenu uslugu chartera od charter kompanije Morski Vuk d.o.o. dobiven je račun sa slijedećim iznosima:

R.b.	Trgovački naziv	Jed. cij.	Kol.	Iznos (u kn)
1.	Usluga Chartera na jahti "Ralje dubina" - ST 2412 od 1. 4. 2015 - 30.8. 2015.	100,00	1500	140.000,00
2.	Boravišna pristojba *	7,00	1500	10.500,00

Obračun PDV-a	osnovica za PDV	iznos PDV-a
Obračun PDV-a 13%	140.000,00	18.200,00
	Ukupno PDV:	18.200,00
	Ukupan iznos računa:	168.700,00

Usluge chartera po svakom putniku iznosi 15.820,00 kn (od toga PDV 1.820,00), dok boravišna pristojba po putniku iznosi 1.050,00 kn.

redovnoj stopi od 25%. Navedeno se primjenjuje u slučaju iznajmljivanja plovila koja su registrirana kao:

- plovni objekt za izlete te
- plovni objekt za iznajmljivanje bez usluge smještaja.

Plovni objekt za iznajmljivanje bez usluge smještaja može se iznajmiti s posadom ili bez posade. Premda se kod kopnenog prijevoza iznajmljivanje vozila sa vozačem više ne tretira kao najam već kao prijevoz, u slučaju iznajmljivanja plovila to nije slučaj. Smatramo da bi se pravila za prijevoz putnika trebala primjenjivati samo u slučaju kada plovilo nije registrirano kao plovilo nautičkog turizma, a vlasnik ili korisnik plovila imaju dozvolu za linijski pomorski prijevoz.

Kod iznajmljivanja navedenih plovila po toj osnovi ne nastaje obveza obračunavanja boravišne pristojbe.

Primjer 2.: Usluga iznajmljivanja plovila bez noćenja.

Trgovačko društvo Strijela d.o.o. iz Šibenika u vlasništvu je glisera koji je registriran kao plovni objekt za iznajmljivanje bez usluge smještaja. Brod je iznajmljen poreznom obvezniku SNC d.o.o. iz Gospića u razdoblju od 25. travnja do 2. svibnja 2015. Primopredaja glisera obavljena je u Šibeniku.

Činjenice bitne za oporezivanje:

Da li se radi o vlastitoj usluzi?: Brod je u vlasništvu trgovačkog društva Strijela d.o.o. koje ga je registriralo za obavljanje djelatnosti nautičkog turizma kao plovni objekt za iznajmljivanje bez usluge smještaja.

Koje je mjesto oporezivanja?: Gliser je iznajmljen u razdoblju koje nije veće od 90 dana pa se radi o kratkotrajnom iznajmljivanju pa se mjesto oporezivanja utvrđuje prema pravilu iz čl. 23. st. 1. Zakona o PDV-u, a to je mjesto gdje se plovilo stvarno stavlja na raspolaganje korisniku. Primopredaja plovila obavljena je u Šibeniku pa je mjesto oporezivanja Republika Hrvatska.

Koja se porezna stopa primjenjuje? Plovilo je kategorizirano kao plovni objekt za iznajmljivanje bez usluge smještaja pa se primjenjuje redovna porezna stopa od 25%.

Da li se obračunava boravišna pristojba? Neovisno o tome što je brod iznajmljen na duži rok, na njemu nema ugrađenih ležajeva, pa charter kompanija i korisnik usluge chartera nemaju obvezu obračunavanja i plaćanja boravišne pristojbe po toj osnovi.

Ispostavljanje računa i izvještavanje:

Charter kompanija - trgovačko društvo Strijela d.o.o. ispostavlja poreznom obvezniku turistu račun sa PDV-om obračunatim po redovnoj stopi od 25%. Iznosi iz računa evidentiraju se u poreznim evidencijama i izvještavaju u rednom broju II.3 Obrasca PDV.

6.3. Usluga dugotrajnog iznajmljivanja poreznom obvezniku iz EU ili treće zemlje

U slučaju kada je primatelj usluge dugotrajnog iznajmljivanja plovila porezni obveznik iz EU ili treće zemlje primjenjuju se pravila članka 17. stavka 1. Zakona o PDV-u. To znači da se u takvim slučajevima PDV ne zaračunava i iskazuje na računu, već se obavlja prijenos porezne obveze.

Primjer 3.: Usluga dugotrajnog iznajmljivanja poreznom obvezniku iz EU

Društvo Tonel d.o.o. uzelo je u najam jahtu koja je kategorizirana kao plovni objekt za krstarenje. Profesionalna posada u radnom odnosu u Putničkoj agenciji XY.

Za deset turista iz Belgije sklopljen je sa poreznim obveznikom TRE iz iste zemlje o pružanju usluge chartera sa uključenom uslu-

gom smještaja u razdoblju 1. travnja do 30. kolovoza. Mjesto ukrcaja putnika je Pula, Republika Hrvatska.

Činjenice bitne za oporezivanje:

Da li se radi o vlastitoj usluzi? Isto kao u primjeru 1.a ovog članka.

Koje je mjesto oporezivanja? Charter je ugovoren na razdoblje duže od 90 dana pa se radi o dugotrajnom iznajmljivanju. Usluga chartera pružena je poreznom obvezniku pa se primjenjuje pravilo oporezivanja iz članka 17. stavka 1. Zakona o PDV-u - mjesto gdje korisnik ima sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište. Porezni obveznik ima prebivalište u Belgiji, pa je mjesto oporezivanja Belgija.

Koja se porezna stopa primjenjuje? Primjenjuje se prijenos porezne obveze pa utvrđivanje stope po propisima Republike Hrvatske nije relevantno.

Da li se obračunava boravišna pristojba? Isto kao u primjeru 1.a. Turisti su dužni platiti Putničkoj agenciji XY boravišnu pristojbu u iznosu 7,00 kuna po svakom ostvarenom noćenju.

Ispostavljanje računa i izvještavanje:

Charter kompanija Tonel d.o.o. ako još nema dužna je 15 dana prije isporuke zatražiti od Porezne uprave izdavanje PDV identifikacijskog broja, te od poreznog obveznika iz Belgije zatražiti njegov belgijski PDV identifikacijski broj. Potom charter kompanija Tonel d.o.o. ispostavlja jedan poreznom obvezniku TRE iz Belgije račun slijedećeg sadržaja:

Tonel d.o.o.
Scalierova 11, Pula
OIB 12345578910

Račun br. 28/S/1

Mjesto i datum izdavanja računa:	Pula, 1. travnja 2015.	Kupac	
Vrijeme izdavanja:	9:30	Ime:	TRE
Način plaćanja:	transakcijski račun	Adr:	Belami st. 123
		Drž:	Belgija

R.b.	Trgovački naziv	Jed. cij.	Kol.	Iznos (u kn)
1.	Usluga Chartera na jahti "Galebov let" - ST 3453 od 1. 4. 2015 - 30.8. 2015.	100,00	1500	150.000,00
2.	Boravišna pristojba *	7,00	1500	10.500,00
Ukupno bez PDV-a				160.500,00

* Prolazna stavka - ne podliježe oporezivanju sukladno čl. 33. st. 3. Zakona o PDV-u
Prijenos porezne obveze - reverse charge

Oznaka operatera: Boris Pularić

Potpis:

Ovdje upisati podatke zahtijevane člankom 21. st. 4 i 5. Zakona o trgovačkim društvima

Iznosi iz računa evidentiraju se u poreznim evidencijama i izvještavaju u rednom broju I.4 Obrasca PDV. Sastavlja se Obrazac ZP.

U slučaju kada se takva usluga zaračunava poreznom obvezniku iz treće zemlje iznosi iz računa unose se u redni broj I.5. Obrasca PDV.

Literatura:

- 1) Najam prijevoznih sredstava u sustavu PDV-a (charter), Zdravka Barac, dipl. oec., RiPup br. 5/2005. str. 71.
- 2) Iznajmljivanje plovila (charter) kao segment nautičkog turizma i yacht (charter) management, Martina Črep, dipl.iur, RiPup br. 7/2007. str. 115.
- 3) www.propisi.hr

